

ความเป็นผู้นำกับการบริหารราชการแผ่นดิน*

Leadership and Public Administration

กิตติชัย ไชยพรศิริ

Kitwichai chaiyapawnsiri

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

E-mail: Kitwichai.cha@mcu.ac.th

๙-----๖

บทคัดย่อ

ความสำเร็จของผู้นำในการบริหารราชการแผ่นดินจำเป็นต้องมีทักษะและขีดความสามารถของผู้นำในการบริหารราชการแผ่นดิน คือความสามารถของผู้นำที่จะให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการสร้างพันธกิจแรงจูงใจวิสัยทัศน์ การสร้างระบบ กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายร่วมกัน ผู้นำจึงเป็นส่วนสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารงานราชการแผ่นดินนั้นจะต้องมีผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดี มีความรู้ความสามารถและทักษะในหลายๆด้าน เช่น มี ทักษะการเป็นหัวหน้างานและภาวะผู้นำที่ดี ใช้หลักการบริหาร และการจัดการได้อย่างมีอานาจ มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้บริหารที่ดี รู้จักวิธี การเรียนรู้ตนเองและการเรียนรู้บุคคลได้เป็นอย่างดี และต้องเป็นผู้ที่รู้จัก หลักจิตวิทยาในการบริหารเป็นอย่างดี ผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นผู้นำที่มุ่งทั้งงานและคนโดยใช้แนวความคิดผู้นำเชิงคุณลักษณะแนวคิดผู้นำเชิงพฤติกรรม แนวคิดผู้นำเชิงสถานการณ์ แนวคิดภาวะผู้นำสมัยใหม่และการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นผู้นำที่ดีมีประสิทธิภาพในยุคโลกาภิวัตน์

คำสำคัญ: ความเป็นผู้นำ; การบริหาร; ราชการ

* Received September 10, 2019; Revised September 29, 2019; Accepted October 1, 2019

Abstract

The success of leaders in the administration of the government must have the skills and capabilities of leaders in the administration of the government. Is the ability of leaders to participate in the creation of a mission, motivation, vision, the creation of an effective work system in the same direction to achieve the common policy objectives, leaders are an important part, especially in the administration of the government, that leaders must have leadership. Have knowledge, ability, and skills in many areas such as good supervisor skills and leadership Use management principles and professional management Have a good understanding of the roles and responsibilities of being a good manager, know how to self-learn and learn personally and must be someone who knows management psychology as well the most effective leaders are leaders who focus on both work and people, using concepts, feature leaders, concepts, behavioral leaders. Situational leadership concepts of modern leadership and the application of the principles to be good, effective leaders in the globalization era well

Keywords: Leadership; Administration; Civil service

บทนำ

ในการบริหารองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ นั้น ผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารงานในองค์กร การเป็นผู้นำไม่ได้เป็นมาโดยกำเนิด แต่เป็นความสามารถสร้างขึ้นได้จากการที่บุคคลนั้นใช้ความพยายามและการทำงานหนัก ในการบริหารจัดการองค์กร หน่วยงานภายใต้การดูแล ควบคุมให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ การเป็นผู้นำจึงเป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้ ทำให้เกิดภาวะความเป็นผู้นำ ซึ่งคำว่าผู้นำได้มีนักวิชาการให้นิยามมากมาย แต่ที่คนส่วนใหญ่เข้าใจตรงกันก็คือ เป็นกระบวนการสร้างอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กร ซึ่งภาวะผู้นำจึง

เป็นกระบวนการสร้างอิทธิพลที่ช่วยให้กลุ่มสามารถบรรลุเป้าหมาย ซึ่งมีหลายด้วยองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความไว้วางใจและเชื่อมั่น ในตัวผู้ที่มีภาวะผู้นำเพื่อเป็นตัวบ่งชี้ความน่าเชื่อถือของผู้นำ ความพอใจของพนักงานในองค์กร รวมถึงการสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพโดยภาวะผู้นำที่มีประโยชน์ในขอบข่ายที่สำคัญสามขอบข่าย นั่นคือ ภาวะผู้นำในการเอาชนะความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของคนในองค์กร

ความเป็นผู้นำ

คำว่า “ผู้นำ” (Leader) และ “ภาวะผู้นำ” (Leadership) เป็นคำที่มีความสัมพันธ์กัน เมื่อมีผู้นำก็ต้องมีภาวะผู้นำของคนๆ นั้น ซึ่งถือว่า ภาวะผู้นำเป็นคุณสมบัติของความเป็นผู้นำที่อยู่ในตนเองที่ทำให้ผู้อื่นรู้สึกและสัมผัสได้ และเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เกิดความไว้วางใจและเชื่อใจว่าจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ตลอดจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้รวมทั้งทำให้ได้รับความร่วมมือและได้รับความเคารพนับถือจากคนในองค์กรเช่นกัน (กานต์ บุญศิริ และพจนารถ พรเจริญวิโรจน์, 2557) ความเป็นผู้นำ หรือ ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจะให้อิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้อื่น ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์กร จากคำอธิบายดังกล่าว ทำให้เกิดคำถามว่าผู้บริหารจะทำให้ตนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนอื่นได้อย่างไร คำตอบก็คือ การสร้างอำนาจ (power) หรืออิทธิพล (Bartol et al., 1998)

ภาวะผู้นำของผู้นำจึงถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ การสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นกับผู้นำหรือผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำองค์กรจะต้องสร้างความร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน นั่นคือผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำ (Leader) ผู้นำจะต้องมีความเป็นผู้นำ หรือภาวะผู้นำ (Leadership)

ความหมายของความเป็นผู้นำ

ผู้นำ (Leader) หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ เช่น การชี้แนะ สั่งการ และช่วยเหลือให้กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งได้มีการเขียนชื่อผู้นำแตกต่างกันออกไป

ตามลักษณะงานและองค์กร สำนักงาน ที่อยู่ เช่น ผู้บริหาร ผู้ว่าราชการ นายอำเภอ ผู้อำนวยการ อธิการบดี เป็นต้น

ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง การสร้างสัมพันธภาพในเรื่องของการใช้อิทธิพล ระหว่างผู้นำกับผู้ตามที่มีจุดมุ่งหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ที่มีร่วมกันภาวะผู้นำ เกี่ยวข้องกับ การใช้อิทธิพล (Influence) เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มบุคคล การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นวัตถุประสงค์ที่มีร่วมกันระหว่างผู้นำกับผู้ตาม ซึ่งภาวะผู้นำเป็นเรื่องของความสามารถ ทักษะและกระบวนการที่ผู้นำใช้ในการนำกลุ่มให้ไปสู่จุดมุ่งหมาย

ภาวะผู้นำ เป็นขบวนการสร้างสิ่งเร้าในการพัฒนาและการทำงานกับคนในองค์กร เป็นขบวนการมุ่งสร้างแรงจูงใจให้กับคน โดยใช้มนุษยสัมพันธ์หรือการปฏิสัมพันธ์ในองค์กรเพื่อการสื่อสารระหว่างบุคคลในการสร้างบรรยากาศในองค์กร ลดความขัดแย้งระหว่างบุคคล ให้เกิดความเจริญและการพัฒนา นอกจากนั้นก็คือ ปัจจัยของมนุษย์ที่ส่งเสริมภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติการขององค์กร ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในจุดหมาย การตัดสินใจเลือกทางเลือกใหม่ การสนับสนุนส่งเสริมการบริการการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น การนำหลักการเปลี่ยนแปลงมาใช้ในองค์กรและปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งสร้างความพึงพอใจหรือบางครั้งมีผลในทางตรงกันข้าม คือสร้างความไม่พึงพอใจของมนุษย์ในองค์กร (วิลโลว์ พินิจพงศ์, 2558)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการอิทธิพลทางสังคมที่บุคคลหนึ่งใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ร่วมทั้งการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลขององค์กร เพื่อประโยชน์ส่วนรวม หรือเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ถูกติดตาม

คุณสมบัติของผู้นำ

ผู้นำ (Leader) คือ บุคคลที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ โดยได้มีนักวิชาการได้อธิบายคุณสมบัติผู้นำที่ดี สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ความรู้ ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด มิได้หมายถึงเฉพาะความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เท่านั้น หากแต่รวมถึงการเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมในด้านอื่น ๆ

2) ความริเริ่ม คือ ความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องคอยคำสั่ง

3) มีความกล้าหาญและความเด็ดขาด ผู้นำที่ดีจะต้องไม่กลัวต่ออันตรายความยากลำบากและความกล้าหาญจะช่วยให้สามารถผจญต่องานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

4) การมีมนุษยสัมพันธ์ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักประสานความคิด ประโยชน์สามารถทำงานร่วมกับคนทุกเพศทุกวัยทุกระดับการศึกษาได้ ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะช่วยให้ปัญหาใหญ่เป็นปัญหาเล็กได้

5) มีความยุติธรรมและซื่อสัตย์สุจริต ผู้นำที่ดีจะต้องอาศัยหลักของความถูกต้อง หลักแห่งเหตุผลและความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติงานด้วยจิตที่ปราศจากอคติ

6) มีความอดทน จะเป็นพลังที่จะผลักดันงานให้ไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างแท้จริง

7) ความมีสติ หมายถึง ความระมัดระวัง ความสุขุมรอบคอบ ความไม่ประมาท มีความฉะฉานในการปฏิบัติงานทันต่อเหตุการณ์ความ เป็นพลังทางจิตที่จะหยุดคิดได้ระตรองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

8) มีความรักดี การเป็นผู้นำที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะ ต่อส่วนรวมและต่อองค์การ จะช่วยให้หัวหน้าได้รับความไว้วางใจ และปกป้องภัยอันตรายในทุกทิศได้เป็นอย่างดี

9) มีความสงบเสงี่ยมไม่ถือตัว ผู้นำที่ดีจะต้องไม่หยิ่งยโส ไม่จองหอง ไม่วางอำนาจ และไม่ภูมิใจในสิ่งที่ไร้เหตุผลความสงบเสงี่ยมนี้

ประเภทของผู้นำ

ประเภทของผู้นำจะมีลักษณะตามรูปแบบภาวะผู้นำ ความหมายคือแนวทางที่ทำให้มีทิศทางในการนำไปใช้และจูงใจคน เพื่อทำให้การทำงานในฐานะผู้นำสามารถเลือกนำไปใช้กับคนที่มีความแตกต่างกันไปได้ สำหรับรูปแบบภาวะผู้นำนั้นขึ้นอยู่กับทางเลือกและนำไปใช้ ซึ่งรูปแบบภาวะผู้นำแบ่งได้ดังนี้ (จรรยา ไกรจันทร์, 2552)

1) ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย (Autocratic Leader) ลักษณะเผด็จการชอบสั่งการใช้อำนาจกดขี่/ยึดถือตัวเองเป็นศูนย์กลาง /การบังคับบัญชาสั่งการจากข้างบนลงล่าง/ผู้ช่วย คือผู้ใต้บังคับบัญชา

2) ผู้นำแบบเสรี(Laissez-faire leader) ไม่ยึดกฎเกณฑ์ตายตัวปรับเปลี่ยนได้ตามผู้ร่วมงานเสนอ/ปล่อยผู้บังคับบัญชาปฏิบัติหน้าที่ไปเรื่อย ๆ /ไม่มีความคิดสร้างสรรค์งานใหม่/ไม่มีการประเมินผลงาน

3) ผู้นำแบบประชาธิปไตย(Democratic leader) ยึดถือความคิดกลุ่มเหนือความคิดตนเอง /แบ่งงาน/มอบหมายงานเป็นระบบ/ให้คำแนะนำในการทำงาน/สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงาน โดยใช้กฎเกณฑ์สร้างสรรค์งาน

สรุปได้ว่าผู้นำแบบเผด็จการจะมีอำนาจสูงสุดที่ตัวผู้นำ ผู้นำจะสั่งการและตัดสินใจโดยยึดถือความคิดตนเองเป็นใหญ่ นิยมการให้รางวัลและลงโทษซึ่งจะต่างจาก ผู้นำแบบประชาธิปไตยเป็นผู้นำที่ทำงานโดยอาศัยความร่วมมือกับผู้ใต้บังคับบัญชา การตัดสินใจอยู่บนฐานของการปรึกษาหารือกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำแบบเสรีนิยมจะให้สิทธิการปฏิบัติหน้าที่รวมทั้งการตัดสินใจในเรื่องต่างๆแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่

รูปแบบของภาวะผู้นำ

รูปแบบของภาวะผู้นำแบบคลาสสิก

1) ลำดับความต่อเนื่องของภาวะผู้นำ : รูปแบบของภาวะผู้นำแบบคลาสสิกเป็นการศึกษาถึงความเกี่ยวข้องกันระหว่างพฤติกรรมของผู้นำ 2 รูปแบบ คือ

1.1) ภาวะผู้นำที่มุ่งที่หัวหน้าเป็นศูนย์กลาง เปรียบเทียบกับผู้นำที่มุ่งพนักงานเป็นศูนย์กลาง

1.2) ลำดับความต่อเนื่องของภาวะผู้นำแบบเผด็จการ, แบบมีส่วนร่วมและแบบให้เสรีภาพ

2) ตารางการเป็นผู้นำ หรือตารางการบริหาร เป็นตารางการบริหารซึ่งใช้เป็นกรอบงานที่เกี่ยวข้องกับมุมมองของผู้นำที่มีต่องานและพนักงาน และยังเป็นระบบที่ทำให้เกิดความเข้าใจสำหรับการฝึกอบรมผู้นำและการพัฒนาองค์การ กรอบงานจะเกี่ยวข้องกับมุมมองของผู้นำ ดังนี้

2.1) การมุ่งงาน เป็นภาวะผู้นำที่มุ่งที่การเพิ่มผลผลิต

2.2) การมุ่งที่พนักงาน เป็นภาวะผู้นำที่มุ่งที่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพนักงาน

3) รูปแบบของภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการมีลักษณะดังนี้

3.1) มีแรงจูงใจที่จะประสบความสำเร็จสูง และเผชิญความเสี่ยงอย่างมีเหตุผล

3.2) การมีความกระตือรือร้น และการสร้างสรรค์สูง

3.3) มีแนวโน้มที่จะตอบสนองอย่างรวดเร็วเมื่อมีโอกาส

4) เกร็งเป็นประจำ

5) มองเหตุการณ์ล่วงหน้าอย่างมีวิสัยทัศน์

6) ไม่ชอบงานที่มีลำดับขั้นตอนและระบบราชการและ

7) ชอบที่จะพบกับลูกค้า

รูปแบบผู้นำเชิงบวกเชิงลบ

รูปแบบนี้มีแนวทางที่ต่างกันว่าผู้นำจะใช้เพื่อให้ตรงกับพฤติกรรมของพนักงานที่มีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ คือ

1) ผู้นำเชิงบวก คือ การที่ผู้นำใช้รางวัล มาเป็นผลตอบแทนแก่พนักงาน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีที่พนักงานจะมีต่อตัวของผู้นำ

2) ผู้นำเชิงลบ คือ การใช้วิธีที่เข้มงวดเน้นการลงโทษ ถึงแม้ว่าการลงโทษจะเป็นเครื่องมือของผู้นำก็ตาม ผู้นำจำเป็นที่จะต้องใช่วิธีการนี้ด้วยความระมัดระวัง เพราะมักจะมีผลต่อจิตใจของมนุษย์เป็นอย่างมาก ผู้นำเชิงลบจะแสดงออกด้วยการครอบงำและทำตัวเหนือคนอื่น ซึ่งผู้นำมักเชื่อว่า เป็นวิธีที่สามารถทำให้ประสบความสำเร็จได้โดยการลงโทษ ซึ่งวิธีนี้ผู้นำเชื่อว่าอำนาจของเขาจะเพิ่มขึ้น โดยการทำให้ทุกคน กลัวแล้ว ทำให้ผลผลิตสูงขึ้น

รูปแบบผู้นำที่เน้นคนกับเน้นงาน

การเน้นรูปแบบทั้งสองนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมขององค์กร ว่าต้องการให้วัตถุประสงค์การทำงานเป็นไปในลักษณะใด ซึ่งทั้งสองวิธีนี้ จะแตกต่างกันที่วิธีปฏิบัติแต่แท้จริงแล้ว ผลท้ายที่สุด ต่างก็มุ่งเน้นไปที่ประสิทธิภาพงานที่ต้องการเพิ่มผลผลิตทั้งสิ้น คือ

1) ผู้นำแบบเน้นคน (Consideration) ผู้นำที่มีการคำนึงในความต้องการของมนุษย์ในตัวพนักงาน โดยการที่ผู้นำเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาดังๆ ที่เกิดขึ้น และการให้ความสนับสนุนทางด้านจิตวิทยา ที่อาจจะเรียกได้ว่าการรู้จักใช้คนให้เป็นนั่นเองและ

2) ผู้นำแบบเน้นงาน (Structure) ผู้นำเชื่อว่าจะได้ผลลัพธ์โดยการให้พนักงานยุ่งอยู่เสมอ และสามารถกระตุ้นให้พนักงานทำงานได้มาก ๆ ซึ่งการทำงานในลักษณะนี้ จะทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้นำและพนักงานห่างกัน เพราะผู้นำจะมุ่งเน้นไปที่จำนวนตัวเลขที่เพิ่มขึ้นของผลผลิต แต่ตัวพนักงานจะรู้สึกไม่มีความสุข เพราะจะทำให้เกิด แรงกดดันหากไม่สามารถทำงานได้ตามเป้าหมายที่ผู้นำกำหนดไว้ (Korrawuth MassComm, 2559)

การบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารราชการแผ่นดินของไทยได้มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและได้พัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและแนวทางการพัฒนาประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากระบบบริหารราชการแผ่นดินซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ โดยการบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันได้เผชิญกับแรงกดดันสำคัญจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศในการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเป็น 3 ส่วน กล่าวคือ ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ (คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ, 2560)

ความหมายของการบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารราชการแผ่นดิน หมายถึง การกำหนดนโยบาย สาธารณะ และทิศทางการปกครองประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การต่างประเทศ ให้เป็นแนวทางใดและใช้วิธีการใด จึงจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ คำนวณในเชิงภารกิจแห่งรัฐ

การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการจัดหาอัตรากำลังเจ้าหน้าที่งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ และออกกฎ ระเบียบต่าง ๆ มารองรับ ตลอดจนการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายตามที่อำนาจนิติบัญญัติคือรัฐสภาให้ความเห็นชอบตราขึ้นใช้บังคับ (สุเทพ เอี่ยมคง, 2562)

ผู้มีหน้าที่การบริหารราชการแผ่นดิน

ในอดีตพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นผู้การบริหารปกครองบ้านเมือง ต่อมาในปัจจุบันในการบริหารราชการแผ่นดิน ได้มีการเปลี่ยนจากพระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียงข้างมากตามการกราบบังคมทูลขอของประธานสภาผู้แทนราษฎร และทรงแต่งตั้งรัฐมนตรีอื่นประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน ก่อนเข้ารับหน้าที่รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เพื่อนำแนวนโยบายของพรรคการเมืองที่นำเสนอต่อประชาชนในคราวหาเสียงเลือกตั้ง หรือที่ประกาศเป็นสัญญาประชาคมให้ผู้สมัครของพรรคได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน มาปฏิบัติเป็นนโยบายให้เกิดผลอย่างแท้จริง และชี้แจงการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ และเมื่อเข้ารับหน้าที่แล้ว ต้องจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการแต่ละปี (สุเทพ เอี่ยมคง, 2562)

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินคือการจัดการโครงสร้างของหน่วยงานราชการและองค์กรภาครัฐ รวมถึงการจัดสรรอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้หน่วยงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐมีแนวความคิดรูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินมีอยู่ 3 หลักใหญ่คือ (บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ, 2562)

1) หลักการรวมอำนาจการปกครอง (Centralization) หมายถึงการรวมอำนาจปกครองทั้งหมดไว้ที่รัฐส่วนกลาง คือการบริหารราชการส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้ดำเนินการปกครอง

2) หลักการแบ่งอำนาจการปกครอง (Deco centralization) คือการที่ราชการบริหารส่วนกลางแบ่งอำนาจหน้าที่ที่เป็นของราชการบริหารส่วนกลางบางส่วนให้กับราชการบริหารส่วนภูมิภาค แต่เจ้าหน้าที่ การแต่งตั้งโยกย้าย การบังคับบัญชา ยังเป็นของราชการบริหารส่วนกลางอยู่

3) หลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) คือการมอบอำนาจการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมอบอำนาจทั้งในด้านการเมืองและบริหาร ให้กับราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

การจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินทั้ง 3 ส่วนนี้ ล้วนอยู่ในการควบคุมดูแลของคณะรัฐมนตรี ซึ่งหน้าที่รับผิดชอบบริหารราชการแผ่นดิน อันครอบคลุมไปถึงการกำหนดนโยบายเพื่อให้ข้าราชการนำไปปฏิบัติ การอำนวยความสะดวกและการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนตามกฎหมาย นโยบาย และคำสั่งของคณะรัฐมนตรี

สรุป

ในการบริหารหน่วยงานหรือองค์การ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชนปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานภายในองค์การคือ การมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารที่จะสามารถนำพาองค์การให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันที่ปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันได้ภาวะผู้นำเปรียบเสมือนอาวุธประจำกายของผู้บริหารและผู้นำที่เป็นนักบริหารมืออาชีพที่จะสามารถสร้างอำนาจชักนำและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นตัวชี้วัดการนำของผู้บริหารที่ได้ชื่อว่ามีอาชีพคือผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงานภาวะผู้นำจึงเป็นตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพของงาน จำเป็นต้องมีบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารซึ่งเราเรียกว่าหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชา หัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในการบริหารให้ประสบความสำเร็จ หัวหน้าบางทีก็เรียกผู้บริหารหรือผู้นำ แต่ละคน

จะมีความสำคัญต่อหน่วยงานเพราะความสำเร็จของการบริหารที่ส่งผลไปสู่ความสำเร็จขององค์การจะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำที่จะใช้ศักยภาพที่มีใช้ทรัพยากรทางการบริหาร อันได้แก่ คน งบประมาณวัสดุอุปกรณ์ และวิธีการให้ประสบความสำเร็จได้อย่างไรความสามารถของผู้นำในการใช้ทรัพยากรบุคคลมาร่วมทำงานด้วยกันจนสำเร็จจะเกิดจากภาวะผู้นำ

เอกสารอ้างอิง

- กานต์ บุญศิริ และพจนารถ พรเจริญวิโรจน์. (2557). ภาวะผู้นำกับการเป็นนักบริหาร การศึกษามีอาชีพ. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 8(1), 1-16.
- คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. (2560). การปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและข้อเสนอการปฏิรูปอื่นที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- จรรยา ไกรจันทร์. (2552). รูปแบบและประเภทของผู้นำ. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/450297>.
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ. (2562). การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน. สืบค้น 28 มกราคม 2562, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=>
- วิล พินิจพงศ์. (2558). ภาวะผู้นำทางการศึกษา. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <https://shorturl.asia/> Retrieved Fa4NY
- สุเทพ เอี่ยมคง. (2562). การบริหารราชการแผ่นดิน. สืบค้น 28 มกราคม 2562, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การบริหารราชการแผ่นดิน>.
- Bartol, K.M. et al. (1998). *Management: A Pacific Rim Approach* (2nd ed. Roseville) NSW: McGraw Hill.